

YTTRANDE

2019-06-19

Dnr M2019/00661/S

Miljö- och Energidepartementet

103 33 Stockholm

Betänkandet SOU2019:13 Agenda 2030 och Sverige: Världens utmaning – världens möjlighet

Internationella Handelskammaren (ICC) tackar för möjligheten att besvara denna remiss.

ICC är världens största globala näringslivsorganisation och representerar genom våra medlemmar ca 45 miljoner företag av alla storlekar över hela världen. ICC har en internationell räckvidd, branschöverskridande karaktär och roll som det globala näringslivets samlade röst i flera internationella forum så som bland annat FN, OECD, G20 och WTO. I dessa roller har ICC bland annat varit aktiv i framtagandet av både Agenda 2030 och Addis Abeba-agendan. ICC Sverige lämnar sitt yttrande mot bakgrund av detta uppdrag.

Svaret har utarbetats i nära samarbete med våra svenska medlemsföretag och -organisationer. Arbetet med att utveckla svaret har präglats av en positiv inställning och stolthet över det svenska näringslivets ambition om en fortsatt ledande roll i arbetet med Agenda 2030.

Den positiva energi vi känt av under remissvarsprocessen måste hållas vid liv. Det svenska näringslivet både vill och kan bidra till arbetet med Agenda 2030. För ett exportberoende land som Sverige är det centralt att arbetet med Agenda 2030 sker med ett internationellt perspektiv. Harmonisering av regler och öppenhet för internationell handel är grundbultar som driver utvecklingen framåt i ett snabbare tempo. Svenska företags möjlighet att bidra är intimt förknippad med deras möjligheter att agera på en internationell arena. Näringslivets optimism kan och bör kanaliseras för att hjälpa företag, nystartade och etablerade, att gemensamt skapa synergieffekter och komma fram till lösningar som låter oss uppnå målen i Agendan. **För det behövs en samarbetsplattform.**

Globala problem innebär att vi måste producera globala lösningar. Detta kan vi uppnå genom att behålla ett övergripande fokus som tillåter internationell handel att bidra med de idéer och innovationer som världen behöver.

Övergripande kommentarer

ICC välkomnar slutbetänkandets helhetsgrepp om Agenda 2030 och de, som näringslivet ser det, 169 nya affärsmöjligheter den innehåller. Det är även positivt att det betonas att det inte kommer an på staten ensam att uppnå målen utan att hela samhället behöver engageras, inte minst näringslivet. För att uppnå Agendan kommer öppenhet för utbyte av nya idéer och innovationer att vara central. ICC vill betona vikten av internationell handel och samordning. Sveriges starka roll inom hållbarhetsfrågor ger oss en bra position för att påverka internationellt, såväl inom EU som andra organ, t.ex. FN och WTO.

ICC välkomnar förslaget att den bredare bemärkelsen av hållbarhet och balansen mellan de tre dimensionerna ska genomsyra alla politikområden och att myndigheternas verksamheter bidrar till alla tre dimensioner. ICC vill dock uppmärksamma att det finns inneboende målkonflikter kopplat till ett antal av målen för Agenda 2030. Dessa målkonflikter behöver hanteras. Det kan exempelvis handla om avvägningar mellan miljörelaterade och ekonomiska mål eller olika miljömässiga mål. Det är viktigt att sådana målkonflikter synliggörs och balanseras på ett avvägt sätt.

Cirkulär och biobaserad ekonomi

ICC saknar en skrivning om övergången till en cirkulär och biobaserad ekonomi, eftersom detta kommer att vara avgörande för möjligheten att uppnå målen i Agenda 2030. I slutbetänkandet nämns området endast en gång, och då som en uppräkningspunkt av regeringens fokusområden för hållbarhet (s. 60). Arbetet för ökad resurseffektivitet och en cirkulär och biobaserad ekonomi är starkt länkat till internationell handel. Handel främjar ekonomisk tillväxt, vilket bland annat ökar möjligheterna att investera i miljöinsatser och bidrar till att tillgängliggöra effektiv miljöteknik i världen. Det kommer att kräva samordnade processer och engagemang från både regering och företag. Genom att följa slutbetänkandets övergripande förslag om att implementera Agendan i befintliga processer, skulle cirkularitet kunna lyftas in i exempelvis Upphandlingsmyndighetens arbete för att främja hållbara upphandlingar.

7.5 Hållbar upphandling i staten och

9.5 Hållbar upphandling i kommuner och landsting

ICC håller med delegationen om att hållbar upphandling kan vara ett viktigt verktyg. Vi skulle dock vilja framhålla vissa avgränsningar. Upphandling som verktyg är främst lämpligt när vi pratar om funktionskrav på produkter, men att använda det för att driva på andra områden förhåller vi oss negativa till. Att införa fler nationella regler på området riskerar att vara kontraproduktivt. På grund av komplexa regler ser vi redan idag att antalet anbud per upphandling minskar. Att införa ytterligare regler inom ramarna för offentlig upphandling riskerar att stärka den negativa trenden. En utveckling mot mer funktionsstyrd framför

detaljstyrd upphandling är önskvärd. I en sådan utveckling ligger också att olika frågor hanteras inom de regelverk eller områden där de hör hemma. Sociala värden och arbetsrättigheter bör t.ex. hanteras inom arbetsrätten, inte inom ramen för upphandlingssystemet. För att maximera hållbarhetseffekten och klimatnyttan ser vi att Sverige istället bör verka för att lyfta fram frågan internationellt, inte minst inom EU, och därmed främja harmonisering av hållbar upphandling. Internationell koordinering av upphandling är nödvändigt för att motverka protektionistiska tendenser som snedvrider konkurrensen. Samtidigt vill vi också poängtera vikten av samordning nationellt, då upphandling idag ligger som ansvarsområde inom flera instanser, t.ex. Upphandlingsmyndigheten samt delegationen för cirkulär ekonomi.

8 Behovet av kunskap, forskning och innovation - Immaterialrätt

ICC saknar en skrivning om vikten av ett starkt immaterialrättsligt skydd. I kapitlet lyfts vikten av en stark innovationskultur fram. För att företag ska våga investera i de innovationer som bidrar till Agendan måste de också veta att deras immateriella värden är skyddade. Bland annat lyfts i Agendans delmål 3b det internationella immaterialrättsavtalet, TRIPS-avtalet, och dess möjlighet att garantera immaterialrättsligt skydd utan att förneka ekonomiskt svaga samhällen viktiga läkemedel. Det är rimligt att anta att behovet av immaterialrättsligt skydd även gäller för innovationer på andra områden, som t.ex. klimat och miljö.

11 Näringslivets roll i genomförandet

För att Agenda 2030 och de globala målen ska uppfyllas kommer näringslivet i sin roll som innovatör, investerare och arbetsgivare att vara centralt. Internationell handel kommer att ligga till grund för spridningen av hållbarhetsrelevanta innovationer och idéer och dess bidrag till såväl social och ekonomisk som ekologisk hållbarhet. Den oavgjort största effekten kommer att ske om vi globalt lyckas enas om multilaterala riktlinjer. Här spelar Världshandelsorganisationen (WTO) en viktig roll, och Sverige bör därför vara drivande i utvecklingen av det multilaterala handelssamarbetet.

Vi saknar i kapitlet om näringslivets roll (kap. 11) kännedom om det goda arbete som redan pågår bland företagen. Inte minst vill vi hänvisa till det stora arbete näringslivet har gjort med färdplaner per sektor där företagen identifierat vad som krävs för att gynna den omställning som behövs för ett fossilfritt Sverige. Precis som föreslås (kap. 11.2) krävs det en dialog, men vi tror att det finns en fara i att återigen skapa en mindre grupp av få företag. Näringslivet bör vara rikligt representerat och brett förankrat. Det är viktigt att fler kommer till tals, inte minst s.k. MSMEs (mikro-, små och medelstora företag). ICC ser i stället att det behövs en stark plattform där företag av alla storlekar och från alla branscher kan mötas och skapa konstruktiva bidrag till Sveriges arbete med Agenda 2030. Likt SIDA har ett koordinerande

uppdrag för Sveriges arbete med Agenda 2030, skulle en näringslivsdriven plattform kunna koordineras för att säkerställa bred representation från företagen samt samla in och kommunicera näringslivets arbete och bidrag till implementeringen av agendan. **ICC, med sin internationella räckvidd och breda förankring i näringslivet, skulle kunna vara värd för en sådan plattform.** Plattformen skulle därmed kunna utgöra en naturlig, tillgänglig, samtalspart till regeringen i det fortsatta implementeringsarbetet. För att säkerställa att en sådan plattform är förankrad i hela näringslivet, även utanför den koordinerande organisationens medlemsbas, bör den initieras av regeringen.

11.7 Förstärkt lagstiftning om mänskliga rättigheter och utökad hållbarhetsrapportering

Betänkandets enda konkreta förslag gällande näringslivets roll är att utreda en eventuell förstärkt nationell lagstiftning om företag och mänskliga rättigheter, samt utökad hållbarhetsrapportering. Sverige har redan mer långtgående krav än vad EU-direktivet om företagens hållbarhetsrapportering kräver. Hållbarhetsrapporteringen hjälper företagen att spåra och jämföra sitt hållbarhetsbidrag, vilket är positivt. Samtidigt får kraven inte bli så tunga att mindre resursstarka företag inte klarar av att följa dem. Snarare än att skärpa kraven nationellt, anser ICC att Sverige bör arbeta för en rättvis konkurrens och för att genomdriva hårdare krav på ambitiös hållbarhetsrapportering internationellt, såväl inom EU- som FN-systemet. ICC ser inget behov av ytterligare lagstiftning i Sverige, och därmed inte heller något behov av att utreda frågan.

Susanna Zeko
Generalsekreterare
ICC Sverige

Lena Hök
Ordförande ICC:s CR & Antikorruptionskommitté
Senior Vice President Sustainability, Skanska